

SZÓSZÉK — ÚRASZTALA

SIMÉN DOMOKOS

CSODAVÁRÓK — CSODATEVŐK

ApCs 2/14a

Az unitárius Káté szerint pünkösd kettős ünnep: a lélek erejének győzelme és az egyház megalakulásának az emléke. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy a csodavárók és a csodatevők közös ünnepe. A Biblia szerint ez ünnepen a központi személy Péter. Ő a főszereplő, ő a központ, mások csak „másodállásban” írják alá a jelenléti naplót pünkösdkor.

Jogos a kérdés, hogy miért csak Péter? A mélylélektant tanúságul megidézve, meg kell állapítanunk, hogy azért, mert a tanítványok közt Péter érzi magát a legbűnösebbnek, a legtévelygőbbnek, a leggyarlóbbnak. A lélektan törvénye szerint neki bizonyítani kell.

Nézzük csak Péter előéletét. A családi hagyomány a halászat. Gondolkozásra és töprengésre alkalmas foglalkozás. Miután Jézust elúzik szülővárosából, a Péterék házában talál otthonra. Jézus nem alkalomszerűen választotta tanítványait, hanem modernül fogalmazva, az „alkalmatosság” alapján letesztelte őket: a tengerparton, a piacon, a városban. Pétert hívta el először első tanítványnak. Az első gyermek, az első siker, az iskolában az osztályelsőség, a versenypályán az elsőség bizonyos elsőséget, megkülönböztetést igényel magának. Péter is az apostolok-tanítványok közt elsőnek van mindig említve. Többre tartotta magát, mint a többi tanítvány. Ezzel szemben a legtöbb hibát, gyengeséget és gyarlóságot az evangélium tanúsága szerint ő követett el Jézussal és tanításával szemben. Figyeljünk Péterre.

A hit és az értelem tanúságtétele szerint Pétert Jézus kösziklának, alapnak, példának nevezte. A Biblia tanúsága szerint ő volt a legmegbízhatatlanabb, a leggyengébb, csak a jézusi élet utolsó szakaszában is. Pergessük a képeket. Az utolsó vacsorán ő ülhetett Jézus mellett. A végét sejtő Jézus így szól: mindnyájan elhagytok engem, mikor bajba kerülök, egyedül maradok. Péter esküdjözik, hogy ha veled kell is meghalni, én azt is vállalom. A Getsemáné kertben ott kellett volna virrasszon addig, míg Jézus a halálfélelemmel „gyötrődött” és viaskodott. Elaludt, nem bírt virrasztani Jézussal, háromszor sem. Csak messziről merte követni az elhurcolt Jézust, és csak az udvaron a tűz mellett mert letelepedni a többi fél-közömbös emberrel. Kétszer szegezik neki a bizonyosságot: Te is Jézus-hoz tartozol. A tűz mellett a főpapok készítik a „Feszítsd meg” hangulatát. Péter hallja. A halálfélelem görcsként rándult benne. Megtagadja Jézust. Harmadszor a szolgáló bizonyágtételére már átkozódni kezd. A kakaszóra való emlékeztetés lelkiismeretébe hasít bele úgy, hogy a felnőtt

ember sírni kezd. A keresztrefeszítést látszólag közömbösen nézi, mert a hasonló halál félelme riaszt benne. Mikor Jézus szomjúhozik, a rokon-szenvet nem meri azzal kifejezni, hogy vizet ad, hanem a csúfolódók közömbös csoportjából az ecetet adót türelemmel elnézi. Mikor Jézus meghal, egy ismeretlen tanítványának, arimáthiai Józsefnek kell legyen bátorsága Jézust a keresztfáról a helytartótól elkérni, hogy levehessék. A tanítványok csodát vártak; Péter is. A csoda nem történhetett meg, a halál után a temetés következett. A húsvét utáni negyven nap a magábanzés, -fordulás ideje volt. Minden tanítvány önmagát mérte meg a lélek mérlegén és mindenkinél a csodavárás volt az a lehetőség, hogy amit ígértek, fogadtak, azt megtarthassák, a tanítványból apostolok lehessenek. A legnagyobb akadályuk a személyes halálfélelmük volt. Jézus az istenközelség hitében legyőzte a halálfélelmet, a tanítványok nem. Péter sem, mert nem volt külön a többenél, ember volt ő is.

Pünkösdig a tanítványok együtt voltak. Egyenlő élményüket adták össze Jézus életéről és tanításáról. Az együttlétben mindenki a maga élményét idézte tanításáról, életéről, eseményeiről. Összeállt a Jézus-kép. Mindenki megfogalmazódott a hivatás, az ígéretés. Péter a leggyengébbnek érezhette magát köztük. Maga és a többiek gyengeségét látva, úgy érezte, hogy ígéretének nem tud eleget tenni, csak ha valami Isteni csoda fog történni. Kell a segítség. Várták kívülről.

Pünkösöd nagy ünnepe a zsidóságnak. Az egyetlen templomba igyekezett mindenki. Pünkösdkor tele volt Jeruzsálem, telítve a házak, a terek, az utcák. A tanítványok is együtt voltak. Látták, hogy az egyetlen alkalmas pillanat ez a pünkösöd, mikor ígéretüknek és fogadalmuknak, Jézust prédikálásuknak eleget tehetnek. Tudták, mit kell mondani, az értelmük megvilágosodott, a Jézus-kép összeállt. A hogyannal volt a baj. Aggasztotta a halálfélelem, hogy ők is úgy járnak, mint Jézus. Bátorságuk nem volt elég erős a kiállásra. Valamire vártak: a csodára.

Ebben a lelkiállapotban Péternek volt a legkínosabb helyzete. Ő fogadkozott a legjobban, mindig elsőnek tartotta magát. Mindenki ránézett. Ebben a válságórában Péter vállalta önmagát. Legyőzte a félelmet. Úgyis mondhatom, hogy elméletileg feláldozta magát, bizonyítani akart. Valami belső erő benne zúgott, valami égette, nem volt nyugta. Felállt, s nincsen benne a Bibliában, de így szólhatott: Menjünk mind! Ezt várták a többiek is, hogy aki első, az bizonyítson, legyen az első... A lélek csodája, mert csodára képes a lélek, elindította Pétert és a többieket a zsidó pünkösdből a keresztény pünkösöd felé.

És szóltak. A Péter beszéde maradt meg, Ő lett a központi személy, a fő, az első, mert őt bántotta a legjobban a hűtlensége, a szöszegés és benne működött a legegétőbben a lélek, a lelkiismeret. Nem a külső csodát, hanem a belső, a lélek csodáját látom pünkösdben, „Istennek hatását a lélekre, mely erő, jóra való segítség, önmegvalósító bátorság” volt.

Péter és a többiek beszédére a „jóra való”, az alkalmasak, a lélekkel élők, a Biblia szerint „megkeseredének” és szóltak: „Mit tegyünk? Megint egy lelki kérdés: a jóvátehetetlenség miatti bánkódás, az igazság eltiprása,

a mások kicsinyessége, bűne feletti tehetetlen, helyrehozhatatlan szomorúság megrendített, lelken fogott háromezer embert is, akik megkeseredtek és helyre akarták hozni a helyrehozhatatlant. Önkéntelen kérdés: hát most már mit cselekedjünk mi? ... Ebből a lelkiállapotból született a megtérés jóvátételi cselekedete és a keresztyén ősegyházi közösség megszületése. Megtértek és megkeresztelkedtek, eljegyezték ezzel láthatóan is magukat Jézusnak.

Értelem, érzelem és akarat, tehát a lélek határolja be pünkösdt, az a lélek, amelyik az Istené és a miénk, közös, amelyik képes Istennel közösségben lenni és amelyikkel mi szólunk Istenhez, vagy ő szól hozzánk. Ilyen volt a pünkösdi „párbeszéd”. Nem kívülről indult el, hanem belülről, a lélekből. A csodavárókból csodatevők lettek mind a lélek alkalmas állapotával és a Lélek örök, meg nem szünő munkája által. Pünkösd lett!

Ma is pünkösd van. Együtt vagyunk. Az egyakarat kerítését leverték és magunk is segítettünk ebben. E nélkül nincs építő közösség. E nélkül megbomlik a család; elközömbösödik a hit határolta egyház; kihűlnek az ősök templompadjai; e nélkül a történelem szeméjtévé válik minden nép, amit a mások akarata, a népek megírt és megélt történelmét a feledés szemétkosarába dobja a feledés. Megkeseredsz-e miatta, hiábavalónak látod-e a helytállást a megmaradásért? Gondolkozz! Érez! Akarj élni és éltetni, hogy megmaradjunk. A pünkösd lelkével mérd magad, keseredj meg magadért, másokért, az igaz ügyért, hogy legyen pünkösdi megújulása családnak, egyháznak és népednek. Ne csodát várj! Ne mástól tedd függővé a te tudatodat, szeretetedet, ragaszkodásodat és ne máshoz igazítsd a te akaratodat. Ha pünkösdt akarsz élni, magad légy a csoda, te légy, te higgy, te cselekedj, te akarj, mert csak így lesz általad és általunk megújító és megtartó pünkösdje családnak, egyháznak és népünknek. Keseredj meg, mert annyi minden van miért. Térj meg a közömbösségből, légy egy akaratlan mindnyájunkkal, kik a megújítást, a megújulást, a megmaradást munkáljuk igaz lélekkel, Isten szent lelkének erejével. Ámen.

A GYÖKÉR MINDIG ÚJ HAJTÁST TUD HOZNI, HA ÉLETREVALÓ

Jób 14,7

Nagy öröm és kitüntetés számomra, hogy itt és most előttetek állhatok. Beszédet vártok tőlem, és nem tudom, hogy az értelem vagy a lélek szerint szóljak. Mindkettő tülekedik bennem egyszerre szólani. Gondolkozom, hogy az ész magában mindent megfagyaszt, a szív magában mindent megolvaszt. Legyek hát langyos, a kettő egysege.

Szavam és lelkem, amit hoztam, nem az enyém, egy távolságban is velem levő közösségé, a csíkszeredai unitárius gyülekezet mindenik tagjáié. Szívünk és szavunk nem a Shelter Rocki gyülekezet vezetőségéé,